

IX. SPOLEČNOST S RUČENÍM OMEZENÝM

Příklad č. 1

Důsledky marného uplynutí lhůty pro podání návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku

Pánové Novák, Dvořák a Vopička platně uzavřeli dne 1. ledna společenskou smlouvu, jíž založili společnost s ručením omezeným s tím, že prvním jednatelem je Josef Hora a předmětem podnikání je výroba, opravy a montáž měřidel. Smlouva obsahovala pouze povinné náležitosti. V důsledku neshod mezi společníky, které se nicméně nakonec podařilo vyřešit, byl návrh na zápis společnosti do obchodního rejstříku podán 2. července téhož roku. Návrh byl doložen předepsanými přílohami. Soud návrh na zápis společnosti přesto zamítl.

Otázka

Postupoval soud (vzhledem k výše uvedeným skutečnostem) po právu? Jak by měli zakladatelé postupovat, pokud chtějí docílit, aby společnost byla zapsána do obchodního rejstříku?

Poznámky

.....

.....

.....

.....

.....

Řešení

Na posuzovaný případ se použije ustanovení § 9 z. o. k. Podle této úpravy, není-li návrh na zápis společnosti do obchodního rejstříku podán do 6 měsíců ode dne jejího založení, platí, že nastávají

tytéž účinky jako při odstoupení. Zákon tudíž s marným uplynutím zákonné lhůty spojuje nevyvratitelnou právní domněnku zakládající účinky odstoupení. Odstoupením společenská smlouva, resp. závazek jí založený, zaniká. Ze zadání nevyplývá, že strany využily dispozitivní povahu určení lhůty (§ 9 odst. 2 z. o. k.) a zákonem stanovenou lhůtu změnily. V posuzovaném případě je tudíž třeba zkoumat dodržení zákonné lhůty. Pro počítání času se uplatní pravidla stanovená v § 605 odst. 2 obč. zák. Podle nich konec lhůty nebo doby určené podle týdnů, měsíců nebo let připadá na den, který se pojmenováním nebo číslem shoduje se dnem, na který připadá skutečnost, od níž se lhůta nebo doba počítá. Vzhledem k tomu, že šestiměsíční lhůta počala běžet prvního dne měsíce ledna, skončila prvního dne měsíce července. Smlouva tudíž zanikla s účinky jako při odstoupení a na základě zaniknuvší smlouvy nelze již společnost zapsat do obchodního rejstříku. Návrh na zápis tudíž soud po právu zamítl.

Po uplynutí stanovené lhůty již není možné ve společenské smlouvě lhůtu na podání návrhu na zápis změnit, resp. prodloužit (§ 9 odst. 2 z. o. k.), neboť společenská smlouva zanikla.

Pokud společníci chtějí docílit vzniku společnosti, musí uzavřít novou společenskou smlouvu a podat v zákonné lhůtě (či ve lhůtě stanovené ve společenské smlouvě) návrh na zápis založené společnosti do obchodního rejstříku.

Příklad č. 2

Splácení a vnášení předmětu vkladu. Ochrana reálné tvorby základního kapitálu. Správce vkladů

Josef Novák, Josef Dvořák a Josef Vopička řádně založili 1. února společnost s ručením omezeným s těmito vklady: J. Novák – peněžitý vklad 100 tis. Kč, J. Dvořák – peněžitý vklad 100 tis. Kč a J. Vopička – vklad 500 tis. Kč, jehož předmětem byl osobní automobil Škoda Octavia, r. v. 2010, v. č. 1649882. Tento osobní automobil byl znalecky oceněn na částku 500 tis. Kč a ve stejné výši započítán i na vklad společníka. Společenská smlouva neobsahovala žádná jiná ujednání než obligatorní minimum. Správcem vkladů byl podle společenské smlouvy společník Josef Novák. Josef Vopička automobil v souladu se společenskou smlouvou předal správci vkladů 10. února a správce mu vystavil potvrzení o převzetí. Společnost byla dne 10. května zapsána do obchodního rejstříku. Den po

jejím vzniku oznámil a prokázal správce vkladů, že 9. května se zborila střecha garáže, v níž automobil zaparkoval, takže ten je sice pojízdný, avšak poškozený. Josef Dvořák, který byl jednatelem společnosti, vyzval pana Vopičku, aby společnosti doplatil 50 tis. Kč, neboť o tuto částku se snížila cena jeho předmětu vkladu (toto znehodnocení považujte za řádně prokazané). Společník Vopička to odmítl s poukazem na skutečnost, že předmět vkladu řádně vnesl. Předložil společnosti potvrzení o převzetí, které obdržel od správce vkladů.

Otázky

1. Posuďte, zda postup společnosti je po právu.
2. Uveďte možnosti právní obrany Josefa Vopičky.

Řešení

1. Pro posouzení případu je rozhodující, kdy došlo k události, která měla za následek znehodnocení nepeněžitěho vkladu. Pokud by ke škodní události došlo po vzniku společnosti, šlo by již o škodu způsobenou na majetku společnosti, protože podle ustanovení § 25 odst. 1 z. o. k. vlastnické právo k předmětu vkladu vnesenému před vznikem obchodní korporace nabývá obchodní korporace okamžikem svého vzniku. Současně na ni přechází i nebezpečí škody na věci. V době škodní události byl však ještě automobil majetkem společníka, i když ve správě Josefa Nováka. Podle ustanovení § 28 z. o. k., pokud cena nepeněžitěho vkladu nedosáhne v den, kdy k němu obchodní korporace nabyla vlastnické právo, výše emisního kursu uvedeného ve společenské smlouvě, vkladatel doplní rozdíl v penězích. Emisním kurzem se podle § 15 odst. 4 z. o. k. rozumí vklad a případné vkladové ážio. Požadavek společnosti na doplacení požadovaného rozdílu v penězích je tudíž po právu.
2. Mezi společníkem Vopičkou a správcem vkladů vznikl právní vztah, který se řídí, není-li dohodnuto jinak, ustanoveními o příkazu (§ 18 odst. 2 z. o. k. spolu s § 2430 a násl. obč. zák.). Josef Vopička tudíž může uplatnit vůči správci vkladů nárok na náhradu způsobené škody, pokud Josef Novák při správě vkladu, konkrétně automobilu, který od pana Vopičky převzal, porušil povinnost péče podle § 2432 obč. zák. Správce vkladů se povinnosti nahradit škodu zproští, pokud prokáže, že mu ve splnění povinnosti

ze smlouvy bránila mimořádná nepředvídatelná a nepřekonatelná překážka vzniklá nezávisle na jeho vůli (§ 2913 obč. zák.). Bude-li obrana správce vkladů úspěšná, ponese škodní následky ze svého Josef Vopička, protože jako vlastník věci nesl i nebezpečí škody na ní.

Příklad č. 3

Založení společnosti, vklad, reálná tvorba základního kapitálu

Pan Novák se podílel na založení společnosti Alfa, s. r. o., s tím, že předmětem jeho vkladu byl pozemek v jeho vlastnictví. Pozemek byl v souladu se zákonem o obchodních korporacích oceněn znalcem a jeho hodnota byla uvedena ve společenské smlouvě. Pan Novák následně předal pozemek a své prohlášení o jeho vkladu opatřené úředně ověřeným podpisem správci vkladů. Následně ještě před podáním návrhu na zápis Alfa, s. r. o., do obchodního rejstříku uzavřel pan Novák s vlastníkem sousedního pozemku panem Veselým smlouvu o zřízení služebnosti cesty zatěžující vkládaný pozemek; ke vkladu služebnosti cesty do katastru nemovitostí pak došlo až po podání návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku, avšak ještě před právní mocí rozhodnutí rejstříkového soudu o tomto zápisu. Po vzniku společnosti Alfa, s. r. o., a vkladu jejího vlastnického práva k vloženému pozemku do katastru nemovitostí jednatelem této společnosti namítal, že služebnost, která výrazně snižuje hodnotu předmětného pozemku, nemohla platně vzniknout, neboť v době, kdy pan Novák uzavíral smlouvu o jejím zřízení, již byl tento pozemek jako předmět vkladu oficiálně předán správci vkladů, což podobné dispozice ze strany vkladatele pana Nováka vylučuje.

Otázky

- 1.** Mohla za popsanych okolností služebnost platně vzniknout?
- 2.** Pokud služebnost vznikla, jak má společnost postupovat?
- 3.** Pan Novák se po vzniku Alfa, s. r. o., rozhodl prodat svůj podíl v této společnosti třetí osobě. Po nějaké době našel vhodného zájemce v panu Smutném, na něhož svůj podíl následně platnou smlouvou převedl. Mění tato skutečnost něco na postupu společnosti Alfa, s. r. o.?

Poznámky

.....

.....

.....

.....

.....

Řešení

1. Společnost s ručením omezeným je obchodní korporací povinně vytvářející základní kapitál. Ustanovení § 30 z. o. k. základní kapitál vymezuje jako sumu vkladů, vkladem se pak podle § 15 odst. 1 z. o. k. rozumí peněžní vyjádření hodnoty předmětu vkladu do základního kapitálu obchodní korporace. Předmětem vkladu mohou být podle § 15 odst. 3 z. o. k. peníze nebo jiná penězi ocenitelná věc. Princip reálné tvorby základního kapitálu, jenž má zaručit, aby společnost při svém vzniku od společníků skutečně nabyla majetek ve výši odpovídající základnímu kapitálu, u nepeněžitých předmětů vkladů vyžaduje jednak jejich objektivní a nezávislé znalecké ocenění (§ 143 a § 10 z. o. k.), jednak jejich vnesení před vznikem společnosti (§ 23 odst. 2 z. o. k.).

Vzhledem k tomu, že právnické osoby podle § 126 odst. 1 obč. zák. vznikají až zápisem v příslušném veřejném rejstříku, je třeba logicky rozlišovat vnesení (či splacení) předmětu vkladu od nabytí vlastnického práva k předmětu vkladu společností. Společnost získává způsobilost mít práva a povinnosti (právní osobnost, subjektivitu) až svým vznikem, a proto nejdříve tímto okamžikem může nabýt vlastnické právo k předmětům vkladů (§ 25 odst. 1 z. o. k.). Je-li předmětem vkladu věc, která se zapisuje do veřejného seznamu a k níž se vlastnické právo nabývá zápisem do tohoto seznamu, typicky nemovitá věc zapisovaná v katastru nemovitostí, dojde podle § 25 odst. 2 z. o. k. k převodu vlastnického práva na společnost až po vzniku společnosti po provedení příslušného zápisu.

Přestože tedy byla smlouva o zřízení služebnosti cesty uzavřena až poté, co byl předmětný pozemek jako nepeněžitý předmět vkladu řádně vnesen do společnosti, pan Novák jako vlastník mohl s pozemkem nadále volně disponovat. Lze proto uzavřít, že služebnost vznikla po právu.

2. V daném případě byla předmětem vkladu pana Nováka nemovitá věc. K jejímu řádnému vnesení došlo v souladu s § 19 z. o. k. tak, že ji vkladatel předal spolu s písemným prohlášením s úředně ověřeným podpisem o vnesení správci vkladů. Ze zadání nevyplývá, že by existovala jakákoli překážka převodu vlastnického práva: titul (společenská smlouva ve spojení s prohlášením o vnesení nemovité věci) i modus (vklad vlastnického práva do katastru nemovitostí) byly dodrženy. Problém nicméně spočívá v tom, že nemovitá věc sice byla řádně oceněna znalcem, její cena však následně v důsledku vzniku služebnosti poklesla. Nastala tedy situace, kdy cena nepeněžitého předmětu vkladu nedosáhla v den, kdy k němu společnost nabyla vlastnické právo, výše jeho ocenění uvedeného ve společenské smlouvě. Ve shodě s výše popsanou zásadou reálné tvorby základního kapitálu § 28 z. o. k. v takovém případě vyžaduje, aby vkladatel doplatil rozdíl v penězích. Panu Novákovi proto vznikl vůči společnosti dluh ve výši rozdílu mezi cenou nemovité věci uvedenou na základě znaleckého posudku ve společenské smlouvě a reálnou cenou nemovité věci v okamžiku jejího převodu do majetku společnosti.

3. Shora uvedená povinnost doplatit rozdíl cen předmětu vkladu v penězích tvoří ve smyslu § 31 z. o. k. součást podílu ve společnosti a jako taková sleduje jeho osud obdobně jako například vkladová povinnost. Při převodu podílu na pana Smutného proto došlo i ke změně dlužníka společnosti. Na ochranu společnosti jako věřitelky je však stanoveno, že dosavadní dlužník pan Novák za splnění tohoto dluhu ručí. To vyplývá jednak z obecné úpravy obchodních korporací (odkaz obsažený v § 28 z. o. k. v části věty za středníkem na obdobné použití prvního odstavce § 26 z. o. k. správně směřuje k druhému odstavci, což lze dovodit výkladem), jednak ze zvláštní úpravy společnosti s ručením omezeným obsažené v § 209 odst. 1 a § 210 odst. 1 z. o. k.

Příklad č. 4

Povinnost společníka hradit společnosti cenu nepeněžitého vkladu v penězích. Ručení povinné osoby za dluhy společnosti

Společnost Alfa, s. r. o., se základním kapitálem 2 mil. Kč byla založena společníky Ambrožem a Bártou. Na základním kapitálu se každý společník podílí rovným dílem. Pan Ambrož se zavázal, že vloží do společnosti

peněžitý vklad ve výši 1 mil. Kč. Předmětem vkladu pana Bárty byla nemovitá věc. Cena nemovité věci byla znalcem oceněna částkou 1 mil. Kč. Pan Ambrož splatil polovinu svého peněžitého vkladu, pan Bárta vnesl celý nepeněžitý vklad. Takto byl údaj o splnění vkladové povinnosti zapsán do obchodního rejstříku. Po vzniku společnosti se nicméně ukázalo, že vlastnické právo k vnesené nemovité věci na společnost nepřešlo. Společnost přesto zahájila podnikatelskou činnost. Za účelem financování rozjezdu přijala od banky úvěr ve výši 1,5 mil. Kč. Dostala se ale do finanční tísně a úvěr nesplatila. Po marných písemných urgencích adresovaných společnosti se banka obrátila na pana Bárta s výzvou, aby dluh uhradil, a to do výše 1 mil. Kč, neboť tak vysoký je dle tvrzení banky vlastní dluh pana Bárty vůči společnosti a s ním také jeho ručení za dluhy společnosti.

Otázka

Bude žaloba úspěšná?

Poznámky

.....

.....

.....

.....

.....

Řešení

Žaloba banky bude úspěšná jen z poloviny, tj. ohledně částky 0,5 mil. Kč. Podle ustanovení § 132 odst. 1 z. o. k. ručí společníci společnosti s ručením omezeným za dluhy společnosti společně a nerozdílně do výše, v jaké nesplnili vkladové povinnosti podle stavu zapsaného v obchodním rejstříku v době, kdy byli věřitelem vyzváni k plnění. Jak plyne ze zadání, v obchodním rejstříku je jako nesplněná zapsána pouze polovina peněžitého vkladu Ambrože, tj. částka 0,5 mil. Kč. Pouze do této výše tedy ručí Ambrož i Bárta za dluhy společnosti. Vzhledem k solidaritě tohoto ručení se banka může obrátit na kteréhokoliv z nich, a to po splnění podmínek uvedených v § 2021 odst. 1 obč. zák. Skutečnost, že na společnost nepřešlo vlastnické právo k předmětu nepeněžitého vkladu pana Bárty, má sice za následek vznik Bártovy povinnosti uhradit cenu nepeněžitého vkladu, tj. částku

1 mil. Kč, a to podle § 26 odst. 1 z. o. k. Tuto povinnost má však Bárta vůči společnosti, nikoliv vůči jejím věřitelům. Existence této povinnosti nijak nemodifikuje výši ručení společníků za dluhy společnosti; v zápisu do obchodního rejstříku se ostatně nijak neprojeví – nepeněžitý vklad pana Bárty platí nadále za vnesený (ke způsobu vnesení nepeněžitého vkladu, jehož předmětem je nemovitá věc, viz § 19 z. o. k.). Banka by nanejvýš mohla ohledně zbylé části své pohledávky za společností, kterou nebude možné uspokojit na ručitelích, vést exekuci na majetek společnosti cestou příkázání pohledávky, již má společnost za Bártou. Teprve poté by (již jako nový věřitel) mohla po Bártovi požadovat úhradu zbylých 0,5 mil. Kč.

Příklad č. 5

Vyloučení společníka společností pro nesplnění vkladové povinnosti. Ochrana reálné tvorby základního kapitálu

Josef Novák je jedním ze společníků společnosti Alfa, s. r. o. Podle společenské smlouvy byl povinen vložit do společnosti peněžitý vklad 200 tis. Kč, přičemž 100 tis. Kč měl splatit do deseti dní po uzavření společenské smlouvy, což řádně učinil, a druhou část uvedené částky byl povinen splatit do jednoho roku od vzniku společnosti. Po marném uplynutí lhůty pro splacení vyzvala společnost Josefa Nováka, aby do tří měsíců od doručení výzvy splatil zbývající část svého peněžitého vkladu. Výzva byla řádně doručena a obsahovala pohružku vyloučení. Po marném uplynutí lhůty stanovené ve výzvě svolal jednatel valnou hromadu, jejímž jediným bodem programu bylo vyloučení Josefa Nováka ze společnosti. Ten se na valnou hromadu dostavil a předložil potvrzení, že před dvěma dny dlužnou částku uhradil bezhotovostně na účet společnosti. Jednatel nahlédnutím do účtu společnosti elektronickou cestou zjistil, že dlužná částka byla skutečně splacena. Společníci však s odvoláním na obsah výzvy, v níž bylo uvedeno, že „nesplatí-li Josef Novák ve stanovené lhůtě zbývající část peněžitého vkladu, bude ze společnosti vyloučen“, a také s ohledem na znění zákona Josefa Nováka ze společnosti vyloučili.

Otázka

Posuďte, zda valná hromada měla Josefa Nováka ze společnosti vyloučit.